

تمارین درس اول

تمرین اول به عهده ی دانش آموز است.

تمرین دوم

ترجم الافعال التالیه ثم اجعل کلّ فعل فی مکانه المناسب :

فعل های زیر را ترجمه کن سپس هر فعلی را در جای مناسبش قرار بده

نهی	امر	مضارع	ماضی
لا تقنطی	اترك	یکشفان	ضحکوا
نا امید نشو	ترك کن	کشف می کنند	خندید
لا تحبسا	احملا	سنصدق	عصفت
حبس نکنید	حمل کنید	راست می گوییم	وزید
لا تظلموا	افتحوا	یخسر	فقدتم
ستم نکنید	باز کنید	ضرر می کند	از دست دادیم
لا تیاس	ارحموا	تقدرین	عزمنّا
مایوس نباش	رحم کنید	می توانی	تصمیم گرفتیم

تمرین سوم

اجعل فی الفراغ فعلاً مضارعاً لِلنَّهی

در جای خالی فعل مضارع برای نهی قرار بده

۱. لا تلبسوا الحق بالباطل (تلبسون)

۲. لا تحزن انّ السامعنا (تحزن)

۳. لا تقربا هذه الشجرة (تقربان)

تمرین چهارم به عهده ی دانش آموز است

تمرین پنجم

اكتب كل كلمة فی مکانها المناسب من الجدول ثم اذكر مفردها :

هر کلمه را در جای مناسبش قرار بده (در جدول) و مفردش را ذکر کن

والدين ايام ، مسؤولين ، جنتان ، عالمات ، صادقین ، صالحات ، بحرین ، علوم ، خاشعین ، فراشات ، عباد

المفرد	المثنی
--------	--------

والد	والدين
جنت	جنتان
البحر	البحرين
المفرد	الجمع السالم
مسؤول	مسؤولين
عالمه	عالمات
صادق	صادقين
صالحة	صالحات
خاشع	خاشعون
فراشه	فراشات
المفرد	الجمع التكسير
يوم	ايام
علم	علوم
عبد	عباد

تمرین ششم

اجعل في الفراغ ضميراً مناسباً :

در جای خالی ضمیر مناسب قرار بده

۱. وَمُسْهِمٌ تكبرون (هُنَّ ، هُمْ، انتنَّ ، هما)

و آنها مستکبر هستند

۲. اللهم انت القائل و قولك حق (انتَ، أنتِ ، هم ، هُنَّ)

خدایا تو گوینده ای و سخت حق است

۳. فانه خير حافظا و هو ارحم الراحمين (هو ، هي ، نحن، هما)

پس خدا بهترین نگهبان است و او مهربانترین مهربانان است

تمرین هفتم

عین اعراب الكلمات التي اشير اليها بخطّ

۱. اللهم قولك حقٌ وَعْدُكَ صدقٌ .

خدایا سخن تو حق است و وعده تو راست

۲. و يضرب الله الامثال للناس .

و خدا مثل ها را برای مردم می زند

تمرین هشتم

عین الترجمة الصحيحة : ترجمه صحیح را معین کنید.

۱. لا تَبْحَثُوا عَنْ عِيُوبِ النَّاسِ .

در مورد عیب های مردم بحث نکنید

در جستجوی عیب های مردم نباشید

۲. اللَّهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ .

خداوند می داند و شما نمی دانید

خداوند می داند و آنها نمی دانند

۳. ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ .

رکوع و سجود کنید و پروردگارتان را پرستید

رکوع و سجود کردند و پروردگارشان را پرستیدند

کارگاه ترجمه درس اول :

۱- باتوجه به مطالب گفته شده در صفحه ۱۰ کتاب درسی، غلط های ترجمه های زیر را پیدا کنید و صحیح آنها را بنویسید.

۱. أَكْتُبِلْ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ .

برای ما در آن دنیا و آخرت نیکی را می نویسند.

برای ما در این دنیا و آخرت نیکی را بنویس

۲. ارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ

به سوی پروردگارتان باز گردید

به سوی پروردگارت باز گرد

۳. سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا .

خداوند پس از سختی آسانی قرار داد.

خداوند پس از سختی آسانی قرار خواهد داد

۴. يَسْمَعُ اللَّهُ نِدَاءَ الْمَظْلُومِينَ

صدای مظلومان پیام خدا را می شنود.

خدا صدای مظلومان را می شنود

۵. لَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ .

عبادت نمی کنید مگر خدا را

عبادت نکنید مگر خدا را

۲- اَضواءِ قرآنیه (پرتوهای قرآنی):

الف - با توجه به زمان و صیغه ی فعل های مشخص شده، جاهای خالی را پر کنید:

۱. قال : اُخْرِجْ مِنْهَا فَاتَّكَ رَجِيمٌ .

گفت از این { مقام } خارج شو که رانده شده ای

۲. يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللَّوْلُو وَ الْمَرْجَانُ .

از هر دو { دریا } مروارید و مرجان خارج می شود.

۳. لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِطَرَأٍ .

مانند کسانی مباشید که از خانه هایشان با حالت سرمستی خارج شدند.

ب- حرکت آخر (اعراب) کلماتی را که زیر آنها خط کشیده شده مشخص کنید:

۱. جاءَ الحقُّ و زهقَ الباطلُ .

حق آمد و باطل از میان رفت

۲. انزل الله سكينتهُ على رسوله و

خدا آرامش خویش را بر پیامبرش فرو فرستاد

۳. الله عليمٌ بالظالمين .

خداوند بر حال ستمکاران آگاه است

تمارين درس دوم

تمرین اول

عَيِّنِ الصَّحِيحَ عَلَى حَسَبِ النَّصِّ : براساس متن صحیح را معین کن

۱ - كان أُويسُ مشتاقاً لزيارة النبي (ص)

اویس مشتاق دیدار پیامبر بود-صحیح

۲ - وعد أُويسُ أُمَّهُ بِالرَّجُوعِ بعد غروب الشَّمْسِ .

اویس به مادرش وعده داد که بعد از غروب خورشید برگردد-غلط

۳ - جَاهَدَ أُويسُ فِي مَعْرَكَةِ «نَهْرَوَان» فَوَجَعَ عَلَى الْأَرْضِ شَهِيداً

اویس در جنگ نهروان جهاد کرد . پس روی زمین افتاد و شهید شد-غلط

تمرین دوم

با توجه به کفه های پر شده (صفحه ۲۱ کتاب درس) کلمات هم وزن آنها را پیدا کنید

هاجر ، اکرم ، اشرك ، كاتب ، جالس ، علم ، قدم ، اكبر ، أحسن

فاعل : هاجر - كاتب - جالس

فعل : علم - قدم - كبر

أفعل : اكرم - أسرك - أحسن

حال چنانچه در کفه های پر شده کلمات «يُفعل ، يُفعل و يُفاعل» را قرار دهید . جهت برابر شدن کفه ها در وزن فعل های بالا چه تغییری ایجاد می شود؟

يفاعل : يُهاجر - يُكاتب - يُجالس

يُفعل : يُعلم - يُقدم - يُكبر

يُفعل : يُكرم - يُشرك - يُحسن

اکنون مصادر فعل های بالا را در جای خالی قرار دهید:

مهاجرة : مكاتبه - مجالسة تعليم : تقديم - تكبير اكرام : اشراك - احسان

تمرین سوم

اجعل في الفراغ كلمة مناسبة من الدوائر

در جای خالی کلمه مناسبی در دایره ها قرار بده

۱ و لأحسن كما الله اليك

گزینه ها: أحسنوا - أحسن

پاسخ: أحسن

و نیکی کن چنانچه خدا به تو نیکی کرد

۲(أنا ه في ليلة القدر)

گزینه ها: انزلنا - انزل

پاسخ: انزلنا

همانا ما آن را در شب قدر نازل کردیم

۳(ربنا أفرغ علينا صبراً و..... . أقدامنا)

گزینه ها: تبّت - تبّتوا

پاسخ : تبّت

ای پروردگار به ما صبر عطا کن و گامهای ما را استوار گردان

۴. (اَنَا نَحْنُ عَلَيْكَ الْقُرْآنُ)

گزینۀ ها: نَزَّلْنَا - نَزَّلْتُ

پاسخ : نَزَّلْنَا

همانا قرآن را بر تو نازل کردیم

تمرین چهارم به عهده دانش آموز است

تمرین پنجم

اکمل ترجمه الجمل التالیة :

ترجمه جمله های زیر را کامل کن

۱. لَا يَشْعُرُ الْمُؤْمِنُ بِالضَّغْفِ عِنْدَ مُوَاجَهَةِ الْمَشَاكِلِ .

مؤمن به هنگام برخورد با مشکلات احساس ضعف نمی کند

۲. اَللّٰهُمَّ ، نَوِّرْ قُلُوبَنَا بِنُورِ الْاِيْمَانِ وَ الْيَقِيْنِ .

خدایا ! دلهای ما را به نور ایمان و یقین روشن کن

۳. هُوَلَاءُ وَجَدُوا السَّعَادَةَ فِي مُسَاعَدَةِ الْآخِرِينَ

اینان سعادت را در کمک کردن به دیگران یافتند

۴. الْمُؤْمِنُونَ يُجَاهِدُونَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ .

مؤمنان با مالهایشان و جانهایشان در راه خدا جهاد می کنند

اضواء قرآینه (پرتوهای قرآنی)

۱. با توجه به ترجمه ی آیات در جای خالی از مصدر «تسبیح» (خدا را به پاکی یاد کردن) فعل مناسب قرار دهید:

۱. (يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَ النَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ) (انبیاء ۲۰)

شبانه روز خداوند را به پاکی یاد می کنند و مستی نمی ورزند

۲. فَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَ يَسْبِخْ بِحَمْدِ رَبِّكَ . (طه ۱۳۰)

بر آنچه می گویند، شکیبا باش و با ستایش پروردگارت از او به پاکی یاد کن

۲ - دو آیه زیر را بخوانید و به سؤالات زیر پاسخ دهید :

و ابالحق انزلناهُ و بالحق نَزَلَ . (اسراء / ۱۰۵)

و آنرا به حق نازل کرده ایم و به حق نازل شده است

«أَنَا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَأَنَا لَهُ لِحَافِظُونَ» (حجر ۱۹)

همانا ما خودمان قرآن را نازل کردیم و همانا ما حفظ کننده ی آن هستیم

سؤال :

تفاوت میان نزل و انزل از جهت لفظ و معنی چیست؟

نَزَلَ ثلاثی مجرد و أُنْزِلَ ثلاثی مزید است. نَزَلَ یعنی فرود آمد اما أُنْزِلَ یعنی فرود آمد

تفاوت میان نزل و نَزَلَ از جهت لفظ و معنی چیست؟

نَزَلَ ثلاثی مجرد نَزَلَ ثلاثی مزید است نَزَلَ یعنی فرود آمد اما نَزَلَ یعنی فرود آورد

تمرین درس سوم

تمرین اول :

۱- عَيْنَ الصَّحِيحِ عَلَى حَسَبِ النَّصِّ

بر اساس متن صحیح را معین کن :

۱. انعقدت الحملةُ لتعيين التلميذ الناجح .

جشن برای تعیین دانش آموزان موفق تعیین شد - صحیح

۲. التلميذُ المثالي يَشْتَغِلُ بالدراسة و يَبِيعُ الصَّحَفُ

دانش آموز نمونه به درس خواندن و روزنامه فروشی مشغول است - صحیح

۳. الذي يَذْرُسُ و يَعْمَلُ لَا يُمَكِّنُ لَهُ النَّجَاحُ

کسی که درس می خواند و کار می کند موفقیت برای او ممکن نیست - غلط

۴. الذي يَجْمَعُ العملَ و الدِّرَاسَةَ يَغْرِفُ قِيَمَةَ الْوَقْتِ

کسی که کار و درس خواندن را جمع می کند ارزش وقت را می داند - صحیح

تمرین دوم به عهده داش آموز است

تمرین سوم

إِكْمَلِ الْفَرَاغَ مَنَاسِبًا لِلضَّمِيرِ

جای خالی را با ضمیر مناسب پر کن

انتم	انتن	انتما	باب	هما	هن	هم	
استضعفتم	إِسْتَضْعَفْتَنَ	إِسْتَضْعَفْتَمَا	استفعال	إِسْتَضْعَفَا	إِسْتَضْعَفْنَا	إِسْتَضْعَفُوا	ماضي(ض ع ف)
تتعارضون	تَتَعَارَضْنَ	تَتَعَارَضَانِ	تفاعل	يَتَعَارَضَانِ	يَتَعَارَضْنَ	يَتَعَارَضُونَ	مضارع(ع ر ض)

تَعْلَمُوا	تَعْلَمْنَ	تَعْلَمَا	تَفْعَلْ	—	—	—	امر (ع ل م)
------------	------------	-----------	----------	---	---	---	-------------

تمرین چهارم به عهده ی دانش آموز است

تمرین پنجم

عين الصحيح : صحيح را معين كن

۱ - لَا يَسْتَسْلِمُ الْأَحْرَارُ لِلظُّلْمِ

انسانهای آزده در برابر ظلم

تسلیم نشدند

تسلیم نمی شوند

نباید تسلیم شوند

۲ - يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ، جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ

ای پیامبر با کافران و منافقان

جهاد کردن

جهاد می کنی

جهاد کن

۳- تَعَلَّمْ حُسْنَ الْإِسْتِمَاعِ كَمَا نَتَعَلَّمُ حُسْنَ الْحَدِيثِ

خوب گوش کردن را همان طور که خوب صحبت کردن را

بیاموز - آموختی

می آموزی - آموختی

بیاموز - می آموزی

پرتوهای قرآنی :

الف) با توجه به معنی فعل های زیر ترجمه ایات را کامل کنید . نوع و صیغه و مصدر فعل های تعیین شده را بنویسید.

تَكْبَرُ (تکبر ورزید)

اسْتَكْبَرَ (سرکشی کرد)

كَبُرَ (بزرگداشت داشت)

۱. سَأَصْرِفُ عَنْ آيَاتِ الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ

به زودی کسانی را که در زمین به ناحق تکبر می ورزند از آیاتم روی گردان خواهم ساخت.

نوع: مضارع - صیغه: جمع مذکر غایب - مصدر: تَكَبَّرَ

۲ - اسْتَكْبَرَ هُوَ وَ جُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ (قصص ۳۹)

او و سپاهیاناش به ناحق در زمین سرکشی کردند

نوع: ماضی - صیغه: مفرد مذکر غایب - مصدر: استکبار

۳ - یا ایُّهَا الْمَدْبِرُ، قُمْ فَأَنْذِرْ وَرَبُّكَ فَكَبِّرَ (مدثر ۱- ۳)

ای جامه در سر کشیده ، برخیز و بیم ده و پروردگارت را بزرگ دار.

نوع : امر - صیغه : مفرد مذکر مخاطب مصدر: تکبیر

ب - دو آینه زیر را بخوانید و به سؤالات پاسخ دهید :

فَاسْتَغْفِرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَ مَنْ يَغْفِرُ الذَّنْبَ إِلَّا اللَّهُ . (آل عمران / ۳۵)

پس برای گناهان خویش آمرزش خواستند و کیست جز خدا که گناهان را بیامرزد

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَ اسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا (نصر / ۳)

پس به ستایش پروردگارت تسبیح گوی و از او آمرزش بخواه که در بسیار توبه پذیر است

سؤال :

۱ - تفاوت میان غفر و استغفر از جهت معنی چیست؟

غفر یعنی ، آمرزید در حالی که استغفر یعنی آمرزش خواست

۲ - تفاوت میان غفر و استغفر از جهت معنی چگونه است؟

غفر ثلاثی مجرد و استغفر ثلاثی مزید است

تمارین درس چهارم

تمرین اول

عین الجواب الصحيح : جواب صحیح را تعیین کنید

۱. أَمْر قَارُونَ بِدَفْعِ دِينَارٍ لِّلرَّجَالِ لَبَّ..... قَارُونَ فَرَمَانَ دَادَ بِهِ أَن مَرْدَانِ دِينَارٍ بَدْعَهُ لِبَرَى
الف) تحقیرهم
ج) تخويفهم
ب) مُسَاعِدَتَهُمْ
د) بشیرهم

۲. قَارُونَ عِنْدَ نَزُولِ الدَّابِّ .

قَارُونَمَوْقِعَ نَزُولِ عَذَابٍ

الف - سَاعِدَ الْفُقَرَاءِ

ب- قَصْدَ الرَّجْوِ عَنْ كُفْرِهِ

ج - مَا قَصْدَ مُسَاعَدَةِ الْفُقَرَاءِ

د - أَنْفَقَ أَمْوَالَهُ

تمرین سوم

این دو نفر (شکل ۴۳ کتاب درسی) در کارگاه خود از تابلوی افعال تعدادی اسم فاعل و اسم مفعول ساخته اند . آیا می توانید پیش بینی کنید که تابلوهای بعدی چگونه خواهد بود و به تابلوهای ساخته شده ، قبلاً چگونه بوده اند؟ فراموش نکنید که معنی آن را بنویسید.

اسم مفعول		اسم فاعل	
محمد		محسن	
دیده شده	مشاهد	بیننده	مشاهد
استخراج شده	مستخرج	استخراج کننده	مستخرج
مورد اعتماد	معتّمَد	اعتماد کننده	معتّمَد
بشارت داده شده	مبشّر	بشارت دهنده	مبشّر
مورد انتظار	منتظر	منتظر	منتظر

تمرین چهارم

ترجم العبارات ثمّ عيّّن اسم الفاعل و اسم المفعول : عبارت های زیر را ترجمه کن و اسم فاعل و اسم مفعول آن را بنویس.

ترجمه متن به عهده دانش آموز : متن تمرین در ص ۴۳ کتاب

اسم فاعل:مجرد:حافظ، طالب، شاکر

اسم فاعل:مزید:متعذر، متفضّل، مُنصِف، مُستسلِم

اسم مفعول:مجرد:مملوءة ، محرومین، مظلومون

اسم مفعول:مزید:مَغْصَبَةٌ ، مُسْتَضْعَفون

تمرین پنجم باید با توجه به حل معلم نوشته شود.

کارگاه ترجمه درس چهارم

۱- غلط های موجود در ترجمه های فارسی را تصحیح کنید

(قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ، الَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ)

مؤمنان محققاً رستگار شدند

کسانی که از بیهوده دور شده اند (روی گردانند)

۲- مشاوره المشفق الجاهل خطرٌ

مشورت کننده ی دلسوز نادان شده خطرناک است.

مشورت کردن با دلسوزان نادان خطرناک است

۳- المُسْتَضْعَفون هم وارثون الارض

ضعیف کنندگان همان وارثان زمین هستند
کسانی که ضعیف نگاه داشته شده اند، همان وارثان زمین هستند

پرتوهای قرآنی :

۱ - هر یک از کلمات زیر را با توجه به معنی آیات، در جای خالی مناسب قرار دهید: الْمُرْسَلِينَ ، الْمَكْذِبِينَ ، مُبَشِّرِينَ ، مُنْذِرِينَ

۱. قَبَعَتْ اللَّهُ النَّبِينَ مُبَشِّرِينَ وَ مُنْذِرِينَ (بقره ۲۱۳)

خداوند پیامبران را بشارت دهنده و بیم دهنده مبعوث کرد

۲. فسيرو في الارض فانظروا كيف كان عاقبة الْمُكْذِبِينَ

بنابراین در زمین حرکت کنید و بنگرید عاقبت تکذیب کنندگان چگونه بوده است؟

ب - دو آیه زیر را بخوانید و به سؤالات پاسخ دهید

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِداً وَ مُبَشِّراً وَ نَذِيراً . (احزاب ۴۵)

ای پیامبر ما تو را شاهد و بشارت دهنده و بیم دهنده فرستادیم

و ما نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَ مُنْذِرِينَ (کهف / ۵۶)

و پیامبران را جز بشارت دهنده و بیم دهنده نمی فرستیم

سؤال :

۱ - تفاوت میان « شاهداً، مبشراً » از لحاظ اشتقاق چیست؟

شاهداً اسم فاعل است و از ثلاثی مجرد ساخته شده است لذا مبشراً اسم فاعل است و از ثلاثی مزید ساخته شده است.

۲ - شباهت « مرسلین و مُنْذِرِينَ » از چه جهتی است ؟

هر دو از ثلاثی مزید ساخته شده است.

تمارین درس پنجم

تمرین اول :

۱ - در آیات و عبارت های زیر اسم های مشتق به شکل متضاد به کار رفته، آنها را با ذکر نوع مشتق داخل بنویسید.

۱. (و ما ارْسَلْنَاكَ إِلَّابشراً و نذيراً)

بشیر: صفت مشبهه

نذیر: صفت مشبهه

۲. (هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَ مِنْكُمْ مُؤْمِنٌ)

کافر: اسم فاعل

مومن: اسم فاعل

۳. لَوْ عَلِمَ النَّاقِصُ بِنَقْصِهِ لَكَانَ كَامِلًا

ناقص: اسم فاعل

کامل: اسم فاعل

تمرین دوم

عین نوع المشتق الذی أُشیر الیه بخط و اکتُبْهُ فی الجدول : نوع مشتقی را که با خط مشخص شده معین کن و آزاد در جدول بنویس.

۱. (إِنَّ النَّفْسَ لَامَارَةٌ بِالسَّوَاءِ) همانا نفس فرمان دهنده به بدی است

۲. لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ (انسان را به نیکوترین صورت آفریدیم

۳) (.... رَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ ، إِنَّهُ حَمِيدٌ مَجِيدٌ) رحمت و برکت خدا بر شما اهل بیت باد، همانا او ستوده ی سرافراز است .

۴ - وَ لِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ . وَ مَشْرِقٌ وَ مَغْرِبٌ مِنْ آتِ الْخَدَاسِ

امارة ---> اسم مبالغه ---> بسیار امرکننده

أَحْسَنُ ---> اسم تفضیل ---> نیکوترین

حمید ---> صفت مشبیه ---> ستوده

مجید ---> صفت مشبیه ---> سرافراز

المشرق ---> اسم مکان ---> مشرق (خاور)

مغرب ---> اسم مکان ---> مغرب (باختر)

تمرین سوم

متن زیر را بخوانید و ترجمه کنید و نوع مشتق کلماتی را که زیر آنها خط کشیده شده، مشخص کنید.

قَالَتِ الْفَرَّاشَةُ الصَّغِيرَةُ لِلطَّبِيعَةِ : پروانه کوچک به طبیعت گفت

لِلوَرْدَةِ الْحُمْرَاءِ رَائِحَةً طَيِّبَةً : گلسرخ بوی خوشی دارد.....

لِلشَّجَرَةِ الْخَضْرَاءِ أَوْرَاقَ لَطِيفَةً : درخت سبز برگ های لطیفی دارد.....

لِلشَّمْسِ فِي الصَّبَاحِ طَلْعَةً جَمِيلَةً : خورشید در صبح سیمای زیبایی دارد.....

بِلَبْلِ صَوْتٌ عَذْبٌ بَدِيعٌ : بلبل صدای دلنشین و عالی دارد

لِلنَّهْرِ مِاءٌ صَافِيَةٌ وَ صَوْتُ رَنَانٍ : رود آب هایی زلال و صدای طنین اندازی دارد

فَمَاذَا نَزَكْتَ إِلَيْهَا الطَّبِيعَةُ لِلْفَرَّاشَةِ ، أَنْتَبِكِ الصَّغِيرَةُ ؟ :

پس ای طبیعت به پروانه دختر کوچک چه داده ای ؟

فَقَالَتْ إِلَيْهَا الطَّبِيعَةُ ... : پس مادرش طبیعت گفت :

«لِلْفَرَّاشَةِ الصَّغِيرَةِ الْحُسْنُ وَ الْجَمَالُ ، أَلَا تَقْتَعْنِ بِهَذَا النَّصِيبِ؟!»: پروانه کوچک زیبایی و جمال دارد. آیا به این قسمت قانع نیستی

الصغيرة، لطيفة، جميلة، بدیع، صفت مشبیه، رنآن، اسم مبالغه

عَيِّن الصَّحِيحَ فِي التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ لِلْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطٌّ
در تجزیه کلماتی که با خط مشخص شده اند صحیح را معین کن
رَزَقَ اللهُ وَلَدًا صَالِحًا . خدا به او فرزند صالحی عطا کرد
رَزَقَ :

- الف - فعل ماضی ، للغائبه، مزید ثلاثی
ب - فعل ماضٍ ، للغائب، مجرد ثلاثی
ج - فعل مضارع ، للمخاطب ، مزید ثلاثی

صالح :

- الف - اسم ، مفرد ، مذکر ، مشتق (اسم مفعول)
ب - اسم ، مفرد ، مذکر ، مشتق (اسم فاعل)
ج - اسم ، مثنی ، مؤنث ، مشتق (اسم مکان)

پرتوهای قرآنی :

الف - در متن درس با کلمه های (أَعْلَمَ) آشنا شدید. اکنون دیگر مشتقات از این ریشه را در آیات زیر مشخص کنید و نوع و ترجمه آن را

بنویسید

۱ - اِنَّ اللهَ عَالِمُ غَيْبِ السَّمَاوَاتِ وَالْاَرْضِ
همانا خدا دانای غیب آسمانها و زمین است
عالم:دانا

۲ - اَنْتَ اَنْتَ عَلَامُ الْغُيُوبِ
همانا تو خود کاملاً دانای غیب ها هستی
علام:بسیار دانا

۳ - وَالَّذِينَ فِيْ اَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ لِّلْسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ
و کسانی که در مالهایشان برای گدا و محروم حق معینی وجود دارد
معلوم:معین

ب - پس از خواندن آیات زیر به سؤالات پاسخ دهید
وَاتَّخَذَ اللهُ اِبْرَاهِيْمَ خَلِيْلًا

و هُوَ اللطيفُ الخبير

معنی کلمه های خط کشیده شده به ترتیب کدام است؟

خلیل :

دوست بودن

دوست

دوستی انتخاب می کند

لطیف :

مهربانی کرد

مهربانی

مهربان

خبیر :

آگاه

آگاه کردن

آگاه تر

تمارین درس ششم

تمرین اول :

اکمل الفراغ جای خالی را پر کن

هُوَ شَكَرَ رَبَّهُ - هُمَا شَكَرَا رَبَّهُمَا - هُمْ شَكَرُوا رَبَّهُمْ

هی شکر تو ربِّها - هما شکر تو را ربِّهما - هنَّ شکرَن ربَّهنَّ

انت (۱) - انتما (۲) ربِّكما - انتم تشکرون (۳)

انت (۴) ربِّک - ... (۵) تشکران ربِّكما - (۶) تشکرَن ربِّکُنَّ

أشکر ربِّکَ - (۷) - (۸)

..... (۹) - أشکرا ربِّكما - (۱۰)

(۱) تَشْكُرُ رَبَّكَ

(۲) تشکران

(۳) ربِّکُم

(۴) تشکرین

(۵) انتما

(۶) انتنَّ

(۷) أشکروا ربِّكما

(۸) أشکروا ربِّکم

(۹) اشکری ربّک

(۱۰) اُشکُرَنَّ ربُّکُنَّ

تمرین دوم :

اکمل الباء و الجحیم و فُقَ مجموعۀ «أ» : (ب و ج) را مانند مجموعۀ (ا) کامل کن

هوَ ناجِحٌ
هی ناجِحَةٌ
هُما ناجِحان
هُما ناجِحتان
هُم ناجِحون
هنَّ ناجِحاتٌ
هو مجتهد
هی مجتهدَةٌ
هما مجتهدان
هُما مجتهدتان
هُم مجتهدون
هنَّ مجتهداتٌ

تمرین سوم

اکمل الفراغ المناسب (منفعل او متصل)

المطر ، المَطَرُ: باران ، باران
البرْد ! البرْدُ : سرما ! سرما!
ماذا أَفْعَلُ يا ربِّ ؟ سأذهبُ الى بيت الفارّة . ای پروردگار من ، چه کار کنم ؟ به خانه موش خواهم رفت.
هی تَطَرَّقُ الباب . او در را می زند ؟
مَنْ اَنْتَ ؟ تو کیستی ؟ انا القطّة من گربه هستم
ماذا تَطْلُبِین ؟ چه می خواهی ؟ اُطْلُبُ مساعدتک تَفَضَّلِی ، ادْخُلِی ، بفرمائید داخل شوید کیفَ ؟ انا لا أَقْدِرُ ؟ چگونه ؟ من نمی توانم
إِصْبِرِی قَلِیلًا . اندکی صبر کن . اَنْتِ تقدِرین . تو می توانی
هكذا ، ادخلى ، اینطور داخل شود .
أما : اما
ذنبی، ذنبی : دُمَمَ ، دُمَمَ
بعدَ لحظاتٍ . بعد از چند لحظه ، تُرْجِعُ الفارّةُ مِنْ بَیتِها بالمِطْلَةِ
و هما تجلسان تحت المِظْلَةَ . و آنها زیر چتر می نشینند

تمرین چهارم به عهده دانش آموز آموز است (با توجه به فرموده ی دبیر محترم)

تمرین پنجم

اُكْتُبِ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةَ مَعَ ضَمِيرِ «الْيَاءِ» :

عَلَّمَ : عَلَّمَنِي

بِ : بِي

مُعَلِّمٌ : مُعَلِّمِي

أَكْرَمَ : أَكْرَمَنِي

يَنْصُرُ : يَنْصُرُنِي

قَلَّمَ : قَلَّمَنِي

پرتوهای قرآنی :

الف) نوع ضمایر مشخص شده را در آیات زیر تعیین کنید . سپس ترجمه ی آیات را کامل کنید.

۱. (إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ)

منفصل - منفصل

تنها تو را می پرستیم و تنها از تو یاری می جوئیم.

۲. (نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ)

منفصل - متصل

یا نیکوترین سرگذشت را بر تو حکایت می کنم

۳. يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ

متصل - متصل - متصل

ای مردم پروردگارتان را که شما را آفریده است، پرشش کنید

تمارین درس هفتم

تمرین اول

اجْعَلْ فِي الْفَرَاغِ الْمَوْصُولَ الْمُنَاسِبَ :

در جای خالی موصول مناسب قرار بده

الَّتِي ، مَا ، الَّتِي ، مَنْ ، الَّذِينَ

۱ - الطالبة المجتهدة هي التي تنجح في درسها .
دانش آموز تلاشگر است که درویش موفق می شود (مؤنث)

۲ - الأمهات هن اللاتي تعبن من اكلنا
مادران هستند که به خاطر ما زحمت می کشند

۳ - انفق بما عندك في سبيل الله .
آنچه را که نزد توست در راه خدا انفاق کن

۴ - احترم من هو اصغر منك . به کسی که از تو کوچکتر است احترام کن

۵ - الذين يعلمون الصالحات فلهم اجر عظيم .
کسانی که کارهای شایسته می کنند پس پاداش بزرگی دارند

تمرین دوم به عهده دانش آموز است.

تمرین سوم

اکمل الفراغ وفق المؤذج

جای خالی را مطابق نمونه پر کن .

المؤمن هو الذي يتوكل على الله في الحياة

المؤمنة . هي التي تتوكل على الله في الحياة

المؤمنون . هم الذين يتوكلون على الله في الحياة

المؤمنات هن اللاتي يتوكلن على الله في الحياة

تمرین چهارم

عين الصحيح في ترجمة العبارات التالية . ترجمه عبارت های صحیح را معین کن

۱ - الحمد لله الذي له ما في السموات و ما في الارض

حمد و سپاس خدای را که آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است. از آن اوست.

حمد و سپاس خدای را که آسمان ها و آن که در زمین است از آن اوست

۲- قَدْ افلح المؤمنون الذين هم في صلاتهم خاشعون

به تحقیق مؤمنانی که در نمازهاشان خاشع و فروتنند، رستگار شدند

رستگار شدگان همان خاشعان و فروتنان در نمازند

۳ - العاجز من عجز عن الكتاب الثواب

ناتوان کسی است که از بدست آوردن ثواب عاجز باشد

ناتوان از بدست آوردن ثواب عاجز است

تمرین پنجم

عَيِّن الصَّحِيحَ فِي التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ لِكَلِمَاتِ الَّتِي أَشِيرَ إِلَيْهَا بِخَطِّ

در تجزیه کلماتی که با خط مشخص شده اند صحیح را معین کن

(هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَايِ)

او کسی است که پیامبرش را به هدایت (مردم) فرستاد

هو --> اسم - ضمیر منفصل - للغائب

الذی --> اسم - موصول خاص - للمفرد المذكر

ارسل --> فعل ماضی - للغائب - ثلاثی مزید

تمرین درس هشتم

تمرین اول :

۱- اجعل الكلمات التي تحتها خط في مكان مناسب من الجدول

کلماتی را که با خط مشخص شده اند در جای مناسبی از جدول قرار بده .

الف:

۱ - العَاقِلُ مَنْ وَعَظَتْهُ التَّجَارِبُ

عاقل کسی است که تجربه ها به او پند آموخته است

۲ - هَلْ يَنْجَحُ الَّذِينَ لَا يَدْرُسُونَ ؟

آیا کسانی که درس نمی خوانند قبول می شوند؟

۳ - هُمْ وَجَدُوا طَرِيقَهُ يَحُلُّ هَذِهِ الْمَشْكَلَةَ

آنها برای حل این مشکل راهی یافتند

۴ - نَحْنُ دَرَسْنَا وَنَجَحْنَا فِي الْامْتِحَانِ

ما درس خواندیم و در امتحان قبول شدیم

المبني				
على السكون	على الكسر	على الفتح	على الضم	
من	هذه	الذين	نحن	الاسم
درسنا	—	وعظته	وجدوا	الفعل
هل	لـ	—	—	الحرف

ب :

۱- وَ جَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ
هر چیز زنده را از آب آفریدیم

۲- لَا تَتَكَاَسَلْ فَأَنْ طَرِيقَ الْعِزِّ صَعْبٌ
تنبلی نکن پس همانا راه عزت سخت است

۳- هَلْ يَغْتَمِدُ الْعَاقِلُ عَلَى الْجَاهِلِ ؟
آیا عاقل به نادان اعتماد می کند؟

المعرب				
المجزوم	المجرور	المنصوب	المرفوع	
—	الماء-الجاهل	كل	صعب	الاسم
لا تتكاسل	—	—	يعتمد	الفعل

تمرین دوم به عهده دانش آموز است

تمرین سوم

صِلْ كُلَّ فِي الْعَمُودِ الْأَوَّلِ بِمَا يُنَاسِبُهَا مِنَ الْعَمُودِ الثَّانِي

هر کلمه در ستون اول را به آنچه مناسبش است از ستون دوم وصل کن

تمرین چهارم

عَيِّنُ الصَّحِيحَ فِي تَرْجُمَةِ الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةِ .

در ترجمه عبارت های زیر ترجمه صحیح را تعیین کن

۱. اولئك الذين صدقوا و اولئك هم المتقون

الف. آنان کسانی اند که راست گفتند و آنان همان پرهیزگارانند

ب. اینان که راست می گفتند ، همان پرهیزگارانند

۲- فاصبر على ما يقولونُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ

الف. پس بر آنچه می گویند : بی تابي مکن، آنان به ستایش پروردگارت تسبیح گویند

ب. پس بر آنچه می گویند، شکبیا باش و به ستایش پروردگارت تسبیح گوی

۳- اِنِّی لَمَّا اَنْزَلْتُ اِلَیَّ مِنْ خَیْرِ فَقِیْرٌ

الف. همانا من به آنچه از نیکی به سوی فرستی ، نیازمندم

ب. همان من به آنچه فرستادی از خوبی ها نیازمندم

پرتوهای قرآنی درس هشتم :

الف - در آیات زیر سه کلمه از یک ریشه هستند، آنها را در بنویسید .

۱. لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى

صدقه های خویش را با منت گذاشتن و آزار رساندن باطل نکنید

۲. لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ

برای آنها پاداش بی منت است

۳ - قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا

خداوند بر ما منت نهاده است.

مَنَّ - مَمْنُونٌ - مَنَّ

ب- کدام جمله بیانگر مقابل است؟

لَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَى عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ :

دستت را بگردنت بسته مدار و آن را کلاً مگشای

الا تباعد عن الافراط و التفریط فی الانفاق : دوری از افراط و تفریط در انفاق کردن

عَدَمُ الاسراف فی الانفاق : زیاده روی نکردن در انفاق

عدم التسمر علی الدنیا : حسرت نخوردن به دنیا

الابتعاد عن التکاسل : دوری از تنبلی

مورد اول صحیح است.

تمارین درس نهم

تمرین اول

عين الصحيح از النحط في العبارات التالية : صحيح و غلط در عبارت های زیر معین کن :

۱. قصد الامام (ع) بحرکتة . اصلاح امّهُ رسول الله (ص)

امام (ع) با حرکتش اصلاح امت پیامبر خدا را قصد کرد

صحیح

۲. ان الساقد قبل توبه «حرّ»

همانا خدا توبه حر را پذیرفت .

۳. وصلت قافله الامام (ع) الى الكوفة

كارون امام على (ع) به كوفه رسيد

غلط

۴. ما ارسل اهل الكوفة الرسائل لدعوة الامام (ع)

اهل كوفى براى دعوت امام (ع) نامه ها نفرستادند

غلط

تمرین دوم به عهده دانش آموز است (طبق فرموده ی دبیر محترم)

تمرین سوم

اکمل الفراغ بالصيغة المناسبة .

جاهای خالی را با صیغه مناسب پرکن

۱. يَرْفَعُ الْعَمَلُ الصَّالِحُ دَرَجَةَ الْإِنْسَانِ . (يَرْفَعُ - تَرْفَعُ - يَرْفَعَانِ)

۲. الْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُ دَرَجَةَ الْإِنْسَانِ (يَرْفَعُ - تَرْفَعُ - يَرْفَعَانِ)

۳. الْعِلْمُ وَالْإِيمَانُ الْقَرِيبَانِ إِلَى اللَّهِ . (تُقَرَّبَانِ ، يُقَرَّبَانِ ، يُقَرَّبُ)

۴. يُقَرَّبُ الْعِلْمُ وَالْإِيمَانُ الْإِنْسَانَ إِلَى اللَّهِ . (يُقَرَّبَانِ ، تُقَرَّبُ ، يُقَرَّبُ)

۵. الْمُؤْمِنُونَ يُصَدِّقُونَ وَلَا يَكْذِبُونَ أَبَدًا . (يُصَدِّقُونَ ، يَصَدِّقُ ، يَصَدِّقَانِ)

۶. يَصَدِّقُ الْمُؤْمِنُونَ وَلَا يَكْذِبُونَ أَبَدًا . (يَصَدِّقُ - يَصَدِّقُونَ - يَصَدِّقَانِ)

۷. الْأُمَهَاتُ يَتَعَبْنَ أَنْفُسَهُنَّ فِي تَرْبِيَةِ الْأَوْلَادِ (تَتَّعِبْنَ ، تُتَعَبْنَ ، تُتَعَبُ)

۸ - تُتَعَبُ الْأُمَهَاتُ أَنْفُسَهُنَّ فِي تَرْبِيَةِ الْأَوْلَادِ (تُتَبَّعْنَ ، يُتَبَّعْنَ ، تُتَبَّعُ)

تمرین چهارم و پنجم مطابق فرموده ی دبیر محترم باید نوشته شود.

تمرین ششم

املا الجرون من كلمات العبارات التالية .

جدول را از کلمه ها و عبارت های زیر پر کن

۱. يبشرُ الله المؤمنَ برحمته . خدا مؤمن را به رحمتش مژده می دهد

۲. يا موسى أَخْرِجْ قَوْلَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ . ای موسی قوم خودت را از تاریکی ها به سوی نور درآور

۳. و ذكروا نعمة الله عليكم

و نعمت خدا را بر خودتان یاد آورید

۴. الْحَسَنَةُ تَذْهَبُ السَّيِّئَةَ . نیکی بدی را می برد

انواع فاعل :

اسم ظاهر ---> الله

ضمير بارز ---> و

ضمير مستتر ---> انت ، هي

مفعول به جار و مجرور :

مفعول به ---> المؤمن ، قوم ، نعمة ، السيئة

جار و مجرور ---> رحمة ، من الظلمات ، الى النور ، عليكم

تمرین هفتم

ترجمه های زیر را به عربی برگردان :

۱. علم ، انسان را به خداوند نزدیک می کند.

الْعِلْمُ يُقَرِّبُ الْإِنْسَانَ إِلَى اللَّهِ

۲. وقت نماز رسیده است، الان می رویم و نماز می خوانیم .

قَدْ خَانَ وَقْتُ الصَّلَاةِ ، نَذْهَبُ الْآنَ وَنُصَلِّي .

۳. آن ها نور حق را ندیدند و از حقیقت دور شدند

أُولَئِكَ مَا أَبْعَدُوا نَوْرَ الْحَقِّ وَابْتَعَدُوا عَنِ الْحَقِيقَةِ

پرتوهای قرآنی:

الف - در کدام آیه از مشتقات «غفر» بکار نرفته است؟

۱. و استغفر الله ان الله كان غفوراً رحيماً .

و از خدا آمرزش بخواه که او آمرزنده و مهربان است

۲. و ما الله بغافل عما تعملون

و خدا از آنچه می کنید غافل نیست

۳. و انا ادعوكم الى الغدير الغفار

و من شما را به خدای توانای بی همتا و آمرزنده دعوت می کنم

ب: پیام آیه شریفه ی «اتأمرون الناس بالبر و تنسون أنفسكم» کدام است؟

باید امر به معروف کرد
 انسان باید به علم خود عمل کند
 لزوم نهی از منکر را نباید فراموش کرد
 انسان باید خود نیکوکار باشد سپس دیگران را به کار نیک سفارش کند

تمارین درس دهم

تمرین اول

اجعل الجملة التالية في مكان مناسب من الجدول

۱. الحمد لله رب العالمين
۲. الرائد لا يكذبُ أهله
۳. هؤلاء مصاييح الامة
۴. الصدقُ رأسُ الفضائل
- ۵ - شرف المكان با تمكين

الجملة الاسمية			
ردیف	مبتدا	خبر	نوع خبر
۱	الحمد	الله	جار و مجرور
۲	الرائد	لا تكذب أهله	جملة فعلية
۳	هؤلاء	مصاييح	مفرد
۴	الصدق	راس	مفرد
۵	شرف	بالمكين	جار و مجرور

تمرین دوم

اجعل الفاعل المبتدا فاعلاً و غيراً ما يُلزَمُ

فاعل را به مبتدا و مبتدا را به فاعل تبدیل کن و تغییرات لازم را بده

۱. يَأْمُرُ الْمُؤْمِنُونَ بِالْمَعْرُوفِ .

مؤمنان امر به معروف می کنند

المؤمنون يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ

۲ - يعطفُ الوالدانِ علينا .

پدر و مادر با ما محبت می کنند

الوالدانِ يعطفانِ علينا

۳ - تجتمعُ المَسَلِماتُ في المسجدِ .

زنان مسلمان در مسجد جمع می شوند

٤ - المسلمون رفعوا اِغْلَام الحضارة في العالم.
مسلمانان پرچمهای تمدن را در جهان برافراشتند
رفع المسلمون اِعلام الحضارة في العالم

تمرین سوم

میّز الخطا في كلّ عبارةٍ ثم اكتب الصحيح ...
اشتباه را در هر عبارت مشخص کن و صحیح را بنویس
١ . الغرّة لا یُخْصِلُ بالتکاسلِ.
لا تُخْصِلُ / عزت با تنبلی بدست نمی آید

٢ . المُعَلِّمُ انبیاء اللامّةِ
المُعَلِّمُونَ / معلمها پیامبران ملت ها هستند

٣ . حُسْنُ الخُلُقِ من ثمراتِ الأدبِ
حُسْنُ / خوش اخلاقی از ثمرات ادب است

٤ . التواضعُ تَرْفَعُ قِیفَةَ الانسانِ
يَرْفَعُ / قیفه / فروتنی ارزش انسان را بالا می برد

تمرین چهارم ، پنجم و ششم با توجه به فرموده دبیر محترم باید نوشته شود

تمرین هفتم

اکمل الفراغ في الاعراب و التحليل الصّرفي :

جای خالی را در ترکیب و تجزیه کامل کن

العاقل یَغْتَنِمُ الفرصةَ فی الحیاةِ

العاقل :اسم ، مفرد - مذکر مشتق ، اسم فاعل، معرب / مبتدا و مرفوع و ... الجملة اسمیه

یغتَنِمُ :فعل مضارع - للغائب مزید ثلاثی - متعدّ :معرب

فعلٌ : مرفوع و فاعله ضمیر «هو» المستتر و الجملة فعلیةٌ و خبر و مرفوع محلاً

الفرصةُ : اسم ، مفرد، مؤنث، جامد، معرب / مفعول و منصوب

فی : حرف جرّ ، مبنی علی السکون

الحیاةُ : اسم مفرد، مؤنث جار و مجرور ، معرب / مجرور به بحرف جرّ / فی الحیاةُ :جار و مجرور

پرتوهای قرآنی :

۱ - در آیات زیر کلماتی از ریشه (ظلم) بیان شده است. در کدام مرجع توضیحات صحیح دوباره آنها داده شده است.

۱. و ما الله یُریدُ ظمّاً للعبّارِ . (جامد - مشتق)

۲. و من قُتِلَ مَظْلوماً فقد جعلنا لولیّه سلطانا (اسم زمان - اسم مفعول)

۳. و مَنْ أَظْلَمَ مِمَّنْ افترى على الله كذباً (فعل ماضی - اسم تفضیل)